

MRF 2024.127

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 2. april 2024, j.nr. 21/07737

Danmarks Naturfredningsforening (DN) ikke klageberettiget over tilladelse efter vandløbslovens §§ 17 og 38 til driftsændring af pumpeanlæg, da DN ikke havde en væsentlig og individuel interesse. Projektet udløste ikke VVM-pligt eller krav dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Svendborg Kommune traf i februar 2024 screeningafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 om, at ændring af pumpedriften på et pumpeanlæg ikke udløste krav om VVM-pligt. Kommunen traf tillige afgørelse om, at projektet ikke udløste krav om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, og meddelte samtidig tilladelse til regulering og godkendelse af driftsændringen efter vandløbslovens §§ 17 og 38 på vilkår om bl.a. opsætning af skalapæl med relevante koter ved pumpehuset. Projektet omfattede pumpning i pumpekanalerne, som udgjorde udløbet af det offentlige vandløb fra Halling Skov, der var omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. På arealet var endvidere § 3-beskyttede søer, mose, fersk eng og strandeng. Nærmeste Natura 2000-område var beliggende ca. 3,7 km fra projektområdet. Det fremgik af afgørelsen, at den driftsmæssige ændring bestod i, at vandstanden i pumpekanalerne reguleredes, når vandspejlet oversteg kote 0,25 m, hvorefter pumpen skulle sænke vandspejlet til kote 0,15 m. Pumpedrift ville være tilladt i perioden fra 1. april til 1. november. Det fremgik videre, at der var tale om genopstart af et eksisterende pumpeanlæg, og at pumpningen havde til formål at forhindre, at omkringliggende engarealer blev oversvømmet i sommerhalvåret af hensyn til afgræsning. For at sikre, at der ikke skete afvanding fra pumpekanalerne i forbindelse med driften, var indløbene fra området dræn blokeret, og der var etableret overløb fra de § 3-beskyttede søer for at fastholde søernes maksimale udbredelse. Kommunen havde vurderet, at projektet ikke ville medføre tilstandsændringer i de § 3-beskyttede lokaliteter med henvisning til et notat udarbejdet af ansøgers rådgiver, hvoraf bl.a. fremgik, at tilstrømmet vand i søerne måtte antages alene at stamme fra nedbør. Det var endvidere kommunens vurdering, at projektet ikke ville påvirke det nærliggende Natura 2000-område eller bilag IV-arters yngle- og rastesteder. Afgørelserne blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening (DN), der navnlig anførte, at det ikke i tilstrækkeligt omfang var sandsynliggjort, at pumpningen ikke ville påvirke naturen negativt, og at der var registreret bilag IV-arter i projektområdet.

Endvidere anførte DN, at en skalapæl ikke kunne afgøre, om en vandstandsstigning skyldtes pumpeaktivitet eller naturlig hydrologi. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) fandt anledning til at behandle, (1) hvorvidt DN var klageberettiget i forhold til afgørelsen efter vandløbsloven, (2) om projektets påvirkning af fugle og padder udløste VVM-pligt, og (3) om det ansøgte krævede dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. For så vidt angik DN's klageret efter vandløbsloven fandt nævnet, at DN's klage angik godkendelsen efter lovens § 38 af den driftsmæssige ændring, herunder vilkåret om skalapælen. Nævnet fandt, at DN ikke var klageberettiget herover, da DN's almindelige interesse i området natur- og miljøforhold ikke udgjorde en væsentlig og individuel interesse i projektet, som efter vandløbslovens § 84, stk. 1, er en betingelse for klageret ved afgørelser efter § 38, som er placeret i lovens kapitel 9. Hvad angik VVM-screeningen bemærkede nævnet, at tilstedeværelsen af bilag IV-arter ville betyde VVM-pligt, i det omfang et anlægsprojektet kunne forstyrre arterne væsentligt. Nævnet konstaterede, at kommunen havde foretaget en screening af projektet og vurderet, at der ikke kunne forventes væsentlige indvirkninger på miljøet. Ud fra en samlet vurdering af sagens oplysninger og klagen fandt nævnet ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering, herunder fordi der ikke var sammenhæng mellem Natura 2000-området og projektområdet, og da etablering af overløb af dræn og pumpning ikke ville ændre vandstanden i de omkringliggende naturarealer. Da der ikke skete ændringer i vandstanden, ville bilag IV-arter, herunder flagermus og fugle, efter nævnets vurdering ikke blive påvirket af pumpningen. Nævnet afviste endvidere, at en eventuel mindre vandstandsstigning forårsaget af pumpningen, ville føre til udtørring af springfrøens æg. Hvad endelig angik klagepunktet om naturbeskyttelseslovens § 3 lagde nævnet til grund som ubestridt, at de registrerede naturarealer og udpegede vandløb var omfattet af § 3-beskyttelsen. Nævnet fandt, at der ikke var grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at pumpeaktiviteterne ikke ville påvirke vandstands-

naturforholdene i de beskyttede naturområder, og at der derfor ikke var tale om dispensationskrævende tilstandsændringer. Nævnet lagde herved bl.a. vægt på det af kommunen fremlagte notat, hvorefter vandet i søerne alene stammede fra nedbør i tilknytning til søerne, og at drænafløbet måtte antages at sikre vandstand på kote 0,4, da jordbunden i området ikke var væsentlig permeabel (gennemtrængelig). Nævnet bemærkede, at

det ikke var muligt at fastslå, hvorvidt konstaterede lave vandstande i visse søer i perioder skyldtes naturgivne forhold eller pumpning. På denne baggrund kunne nævnet ikke give medhold i DN's klager over VVM-screeningsafgørelsen og afgørelsen vedr. naturbeskyttelseslovens § 3, mens klagen vedr. godkendelsen efter vandløbslovens § 38 blev afvist.

Kommentar: *I relation til pumpeanlæg og søer og vandløb omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 forudsætter klagenævnet, at et anlæg, der opretholder en bestemt tilstand, som ellers vil ændres, hvis anlægget ikke var der, ikke er en tilstandsændring. En sådan fortolkning af § 3 har støtte i bestemmelsens ordlyd, der forudsætter faktiske ændringer af tilstanden, men må efter denne afgørelse gælde, uanset om opretholdelse af tilstanden dermed hindrer den naturlige udvikling af arealet uden menneskelig indgriben. I forlængelse heraf er det lidt uforståeligt, at etablering af f.eks. en bådebro i en § 3-beskyttet sø efter nævnets faste praksis anses for en tilstandsændring (se f.eks. Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 2. maj 2022 (j.nr. 21/13239), når et pumpeanlæg ikke er en tilstandsændring. I forhold til afvisningen af DN's klageret over projektet er afgørelsen vanskelig at forene med VVM-direktivets art. 11, der forudsætter, at NGO'ers klageret omfatter enhver afgørelse vedr. projekter omfattet af VVM-direktivets bilag I og II – og dermed også tilladelserne efter vandløbsloven, jf. også sag C-570/13, Gruber. Se tillige **MRF 2024.151 Mfk**, hvor klagenævnet gik endnu videre og afviste, at en bredejer havde klageret over tilladelse til krydsning af vandløb, selv om dette berørte klagers ejendom.*

Ikke medhold i klage over afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for ændring i pumpedrift i Svendborg Kommune - Ikke medhold i klage over afgørelse om, at ændring i pumpedrift ikke kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 - Afvisning af klage over godkendelse af ændring af drift af privat udpumpningsanlæg

Sag: 21/07737

Dato: 2. april 2024

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 21, jf. § 49, stk. 1, [\[1\]](#) naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1 og stk. 2, nr. 2, 3 og 4, [\[2\]](#) og vandløbslovens § 80. [\[3\]](#)

Miljø- og Fødevareklagenævnet giver ikke medhold i klage over Svendborg Kommunes afgørelse af 23. februar 2021 om, at tilladelse efter vandløbsloven til ændring af pumpedrift på matr. nr. [\[Matrikelnummer1\]](#), ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse.

Samtidig giver Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke medhold i klage over den del af afgørelsen, der vedrører, at projektet ikke kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser at realitetsbehandle klage over den del af afgørelsen, der vedrører godkendelse af ændring af drift af privat udpumpningsanlæg efter vandløbslovens § 38.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet^[4] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[5] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøvurderingslovens § 54, stk. 1, og naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelsen er den 23. marts 2021 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening, Svendborg. Klager har den 25. marts 2021 indsendt supplerende bemærkninger.

Klager har navnlig anført, at

- det ikke i tilstrækkelig grad er sandsynliggjort, at pumpning af det naturbeskyttede areal ikke vil påvirke naturen negativt,
- kommunens afgørelse er delvist baseret på forkerte oplysninger, da der er observeret ulovlig pumpning i området,
- en skalapæl ikke er en tilstrækkelig kontrolforanstaltning, da den ikke kan afgøre årsagen til en vandstandsændring, og
- placeringen af pumpehuset er uhensigtsmæssig.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Naturforhold

Sagen omhandler pumpningen i pumpekanalerne, som er udløbet af det offentlige vandløb Vandløb fra Halling Skov. Projektet ligger på matr. nr. [Matrikelnummer1].

Matr. nr. [Matrikelnummer1] ligger umiddelbart ud til Skårupøre Sund. Det berørte areal udgør ca. 10 ha og strækker sig maksimalt over ca. 800 m øst-vest

og ca. 200 m nord-syd. På arealet løber det offentlige vandløb Vandløb fra Halling Skov i form af pumpekanaler/grøfter, der er udpeget som beskyttede vandløb omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. På arealet er der ligeledes et moseområde, tre søer, en fersk eng og et strandengsområde, der er registreret som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.[\[6\]](#)

Terrænet på arealet ligger generelt i kote ca. 0,5-1,0 m. Den registrerede mose og ferske eng ligger i kote ca. 0,5-2,0 m, hvor de højest liggende dele ligger yderligt og kun udgør mindre dele. De registrerede søer ligger i terrænkote ca. 0,5 m. Jordbunden i forbindelse med det omhandlede areal er primært ferskvandstørv. [\[7\]](#) Arealet kan på den baggrund betegnes som et udpræget lavbundsareal.

Projektområdet ligger ca. 3,8 km fra det nærmeste Natura 2000-område, som er nr. 242, Thurø Rev, der omfatter habitatområde H242.

2.2 De påklagede afgørelser

Svendborg Kommune har den 23. februar 2021 i medfør af miljøvurderingslovens § 21 truffet afgørelse om, at ændringen i pumpedriften på matr. nr. [Matrikelnummer1], ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse.

Det fremgår af afgørelsen, at der meddeles tilladelse til en driftsmæssig ændring af pumpeanlægget, så vandstanden i pumpekanalerne reguleres, når vandspejlet overstiger kote 0,25 m. Pumpen sænker herefter vandspejlet til kote 0,15 m (DVR90). Pumpedriften er tilladt i perioden fra 1. april til 1. november. Ifølge afgørelsen er hensigten, at pumpen alene skal pumpe i de situationer, hvor der er store afstrømninger og eventuelt kombineret med højvandshændelser i sundet. Formålet med pumpningen er at regulere vandstanden i selve pumpekanalerne for at forhindre, at de omkringliggende engarealer bliver oversvømmet i sommerhalvåret. Derved bliver der sikret mulighed for afgræsning i området i samme periode. Indløbene fra områdets dræn til pumpekanalerne bliver desuden blokeret for at undgå, at de afvandes som følge af pumpedriften. Der etableres således overløb fra de naturbeskyttede søer i kote 0,4 m for at fastholde søernes maksimale udbredelse.

Om pumpehuset fremgår det af afgørelsen, at der er søgt om genopstart af et eksisterende pumpeanlæg. Det eksisterende pumpehus har en central placering på matriklen inden for højvandklappen mod Skårupøre Sund, og pumpehusets

placering forbliver bag højvandsklappen. I afgørelsen har kommunen desuden bemærket, at kommunen med afgørelsen ikke har forholdt sig til, hvor pumpen skal placeres, og at det er op til bygherre at placere pumpen, så længe de nødvendige tilladelser er indhentet.

Det fremgår desuden af afgørelsen, at Svendborg Kommune har vurderet, at projektet ikke påvirker Natura 2000-områder negativt. Dette skyldes, at der ikke er en sammenhæng mellem Vandløb fra Halling Skov og Natura 2000-områder. Herudover har kommunen vurderet, at ændringen i pumpedriften ikke vil have en betydning for de bilag IV-arter, der forekommer inden for det 10 x 10 km kvadrat, som projektområdet ligger i, eller deres fouragerings- og rasteområder. I afgørelsen har kommunen lagt vægt på kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 6 samt det screeningsskema, som ansøgeren har udfyldt.

Svendborg Kommune har i afgørelsen lagt til grund, at ændringen i pumpedriften på matr. nr. [Matrikelnummer1], er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 10, litra f, om anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb. Kommunen har herefter på baggrund af screeningen vurderet, at det ansøgte projekt ikke kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, og at det derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse.

Det fremgår endvidere af afgørelsen, at Svendborg Kommune har vurderet, at projektet ikke kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunen har i forhold til de beskyttede vandløb, den beskyttede mose og de beskyttede søer vurderet, at den tilladte pumpeaktivitet ikke vil medføre en tilstandsændring. Videre er det kommunens vurdering, at den tilladte pumpeaktivitet ikke vil få indflydelse på strandengsarealet. Det er således kommunens vurdering, at projektet ikke kræver en dispensation fra naturbeskyttelsesloven. Kommunen har i den forbindelse anført, at der i det konkrete tilfælde vil ske tiltag for at sikre, at naturtilstanden i området forbliver den samme. Hertil fremgår det, at kommunen ved en besigtigelse af projektområdet den 9. september 2020 observerede, at en af søerne var tørlagt uden aktiv pumpning, hvorfor det efter kommunens vurdering er sandsynligt, at pumpningen ikke vil medføre en tilstandsændring. Kommunen har i afgørelsen henvist til et notat af 11. september 2020 med afvandingskort fra ansøgers rådgiver, hvoraf det fremgår, at der er sket besigtigelser og indmåling af koter. I notatet vurderes søernes maksimale vandspejl (forår) at ligge i kote 0,4 m. Videre fremgår det af rapporten, at da området med søerne har et lille topografisk

opland, må det antages, at vandet i søerne alene stammer fra nedbør og ikke fra tilstrømmet vand.

Det fremgår desuden af afgørelsen, at Svendborg Kommune har behandlet ansøgningen i henhold til vandløbslovens § 17 og § 38 og har meddelt henholdsvis tilladelse til regulering og godkendelse af ændring af driften af det i sagen omhandlede udpumpningsanlæg på vilkår om, at der bl.a. opsættes en skalapæl med relevante koter ved pumpehuset.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at afgørelsen ikke i tilstrækkelig grad sandsynliggør, at pumpningen ikke vil påvirke naturen negativt. Særligt ved vandstande lavere end 15 cm kan der ske negativ påvirkning af naturområder. Efter klagers opfattelse bør der ikke ske pumpning i området, som bør præges af naturlig hydrologi.

Klager har anført, at der findes brunflagermus i projektområdet. Desuden yngler rørhøg, skægmejse, vandrikse og toppet lappedykker i de tre søer, og tagrørene er et vigtigt rasteområde for stære og landsvale.

Klager har endvidere anført, at der er registreret springfrø, spidssnudet frø, stor vandsalamander og andre bilag IV-arter inden for projektområdet. I den forbindelse har klager anført, at padderne kan blive negativt påvirkede af vandstandsændringerne, som pumpedriften kan medføre. Særligt i forhold til springfrøen, hvis yngleperiode begynder i marts måned, er der risiko for, at deres æg udtørres, når pumpedriften starter i april og sænker vandstanden.

Herudover har klager anført, at afgørelsen indeholder utilstrækkelige kontrolforanstaltninger. Dette skyldes, at flere har konstateret ulovlig pumpning i området i perioden fra forår 2020 til marts 2021. Som følge af dette er afgørelsen også baseret på et falsk grundlag, da den udtørrede sø i september 2020 er forårsaget af den ulovlige pumpedrift og ikke af naturlige årsager.

Desuden er det anført af klager, at en skalapæl ikke kan afgøre, hvorvidt en vandstandsændring skyldes pumpeaktivitet eller naturlig hydrologi. Der bør derfor være en automatisk logning, som vil gøre det muligt for offentligheden at følge med i vandstanden, selvom det kan kræve en flytning af pumpen.

Endvidere har klager anført, at placeringen af pumpehuset er uhensigtsmæssig, da det er midt i et område, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Klager har også anført, at tilsyn og vedligehold af pumpedriften vil kunne forstyrre flere arter i deres yngleperiode. Det er derfor klagers opfattelse, at kommunen skal angive en placering for pumpen uden for det naturbeskyttede område.

2.4 Svendborg Kommunes bemærkninger til klagen

Svendborg Kommune har den 1. december 2023 oplyst, at den ikke har bemærkninger til klagen.

2.5 Andre bemærkninger til klagen

Ansøger har den 6. og 9. april 2021 til klagen bl.a. bemærket, at klagen står i modsætning til de forbedringer for naturen, som pumpedriften vil medføre. Drænrørene ligger under pumpekanalerne og vil ikke blive påvirket af pumpedriften.

Ansøger har desuden bemærket, at projektområdet er undersøgt, hvorfor det ikke er nødvendigt med en miljøvurdering af projektet. Herudover har ansøger bemærket, at klager ikke har beføjelse til at gøre indsigelser imod placeringen af pumpen eller imod, hvad en skalapæl kan vise.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

1. Klageberettigelse efter vandløbsloven.
2. Svendborg Kommunes vurdering af, om projektet er miljøvurderingspligtigt i forhold til fugle og padder.

3. Om det ansøgte kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan alene tage stilling til forhold, som Svendborg Kommune har taget stilling til med den påklagede afgørelse. Som nævnet forstår kommunens afgørelse, har kommunen dermed ikke truffet afgørelse om placering af et (nyt) pumpehus. Nævnet kan derfor ikke behandle den del af klagen, der handler om placeringen af pumpehuset.

Efter Miljø- og Fødevarerklagenævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet oplysninger om forhold, der kan føre til, at der gives medhold i klagen.

3.2 Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger om miljøvurderingsloven

Efter miljøvurderingslovens § 49, stk. 1, kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet behandle klager over screeningsafgørelser efter lovens § 21, for så vidt angår retlige spørgsmål, klager over § 25-tilladelser samt klager over tilsynsafgørelser efter § 46.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af retlige spørgsmål omfatter alle spørgsmål om lovligheden eller gyldigheden af trufne afgørelser, herunder fortolkning eller forståelse af lovbestemmelser samt overholdelse af almindelige forvaltningsretlige regler og retsgrundsætninger om f.eks. saglige hensyn, lighed, proportionalitet, habilitet og krav til begrundelse og sagens oplysning.

Klager over retlige spørgsmål skal ses i modsætning til klager over skønsmæssige spørgsmål, som omfatter myndighedernes konkrete vurdering og afvejning af hensyn ved behandling af en sag om miljøvurdering af et konkret projekt. Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan dermed ikke tage stilling til, om en lovlig afgørelse er hensigtsmæssig eller rimelig i forhold til f.eks. omboendes interesser.

Endvidere fastlægger miljøvurderingsloven ikke i sig selv grænser for, hvad myndighederne kan beslutte af politiske, økonomiske eller andre grunde, men stiller alene krav til grundlaget for beslutningerne og til procedurerne herfor.

3.2.2 Ad 1) Klageberettigelse efter vandløbsloven

Svendborg Kommune har meddelt henholdsvis tilladelse og godkendelse til projektet efter vandløbslovens § 17 og § 38. Godkendelsen efter vandløbslovens § 38 vedrører den driftsmæssige ændring af det i sagen omhandlede udpumpningsanlæg, herunder vilkåret om kontrol. Det af klager anførte om, at en skalapæl ikke vil være tilstrækkelig som kontrollerende tiltag for vandstanden i det naturbeskyttede område, er efter nævnets opfattelse derfor reguleret i kommunens godkendelse efter vandløbslovens § 38. Bestemmelsen i vandløbslovens § 38 fremgår af vandløbslovens kapitel 9.

Det følger af vandløbslovens § 80, stk. 1, at vandløbsmyndighedens afgørelser, bortset fra afgørelser om erstatning og andre økonomiske spørgsmål og afgørelser efter § 37 a, kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Det følger desuden af vandløbslovens § 84, stk. 1, at følgende er klageberettigede i forhold til vandløbsmyndighedens afgørelser:

- 1) den, afgørelsen er rettet til,
- 2) enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald og
- 3) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.

For at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, skal den pågældende klager være berørt af afgørelsen i en vis kvalificeret grad, og denne påvirkning skal være speciel i sammenligning med den påvirkning, som afgørelsen vil have over for alle og enhver inden for en større personkreds. En mere almindelig interesse i et områdes natur- og miljøforhold vil ikke i sig selv kunne begrunde klageberettigelse.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at klager ikke er klageberettiget for så vidt angår godkendelsen efter vandløbslovens § 38, herunder vilkåret om skalapælen, og har herved lagt vægt på, at klager med en mere almindelig interesse i områdets natur- og miljøforhold ikke har en væsentlig og individuel interesse i projektet. Nævnet afviser derfor at realitetsbehandle dette klagepunkt.

3.2.3 Ad 2) Svendborg Kommunes vurdering af, om projektet er miljøvurderingspligtigt i forhold til fugle og padder

Det følger af miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, at projekter, der på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke må påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet efter en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet.

Projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 er altid omfattet af krav om tilladelse med tilhørende miljøvurdering, før de må påbegyndes, jf. § 15, stk. 1, nr. 1.

Projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2 er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse, når der er truffet afgørelse efter lovens § 21 (screeningsafgørelse) om, at det konkrete projekt kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, jf. § 15, stk. 1, nr. 2.

Det følger af miljøvurderingslovens § 21, at myndigheden på grundlag af bygherrens ansøgning skal foretage en vurdering af og træffe afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattet af lovens bilag 2 på grund af dets art, dimensioner eller placering er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Ved vurderingen skal myndigheden tage hensyn til kriterierne i lovens bilag 6, herunder projektets karakteristika, placering, arten og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet, samt den miljømæssige sårbarhed og det naturlige miljøes bæreevne i vådområder og områder, der er registreret eller fredet ved national lovgivning. Afgørelsen skal endvidere tage hensyn til resultaterne af foreløbig kontrol eller vurderinger af indvirkningen på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivningen.

Grundlaget for screeningen er bygherrens oplysninger, allerede foreliggende viden og almene erfaringer om det pågældende sagsområde.^[8] En screening anses for at være en foreløbig vurdering af det ansøgte projekt, og en screeningsafgørelse skal kunne træffes ret hurtigt.^[9] Det indebærer, at der må accepteres et vist spillerum for vurderingen. Er der behov for mere indgående undersøgelser for at foretage den nødvendige vurdering, taler det for miljøvurderingspligt.

Tilstedeværelsen af arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV,^[10] og dermed af habitatdirektivets strenge artsbeskyttelse, vil i det omfang anlægsprojektet antages at kunne forstyrre arterne væsentligt, føre til miljøvurderingspligt. Det gælder såvel inden for som uden for udpegede beskyttede områder.^[11]

En screeningsafgørelse er ikke en tilladelse eller en godkendelse, men en forudsætning for at det anmeldte projekt lovligt kan påbegyndes, og den erstatter derfor ikke en eventuel byggetilladelse, miljøgodkendelse eller anden tilladelse, der giver ansøger ret til at påbegynde projektet.

Svendborg Kommune har foretaget en screening af det ansøgte projekt om ændring i pumpedrift på matr. nr. [Matrikelnummer1], og har vurderet, at projektet ikke kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, hvorfor kommunen har truffet afgørelse om, at det ikke er miljøvurderingspligtigt.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder efter en samlet vurdering af sagens oplysninger og klagen ikke grundlag for at tilsidesætte Svendborg Kommunes vurdering af, at ændring af pumpedriften på matr. nr. [Matrikelnummer1], ikke kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet og dermed ikke udløser krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i sin vurdering lagt vægt på, at en screening er en foreløbig vurdering af, hvorvidt en *væsentlig* indvirkning på miljøet kan *forventes*, og at Svendborg Kommune har foretaget en vurdering af det konkrete ansøgte projekts indvirkning på miljøet. I den forbindelse har kommunen vurderet, at projektet ikke kan påvirke Natura 2000-områder, da der ikke er en sammenhæng mellem projektområdet og Natura 2000-områder.

Yderligere har Miljø- og Fødevarerklagenævnet i forhold til påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter lagt vægt på, at projektet med etablering af overløb af dræn i kote 0,4 m og pumpning ikke vil ændre på vandstandene i søerne eller i de omkringliggende naturarealer. I den forbindelse har nævnet lagt vægt på, at da der ikke sker ændringer i vandstanden, vil arter på bilag IV ikke blive påvirket af pumpningen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har herudover lagt vægt på, at ægklumper af springfrø oftest bliver fæstnet til stængler eller grene 10-40 cm under vandoverfladen, og at hvis vandstanden falder, vil det meste af ægklumpen fortsat flyde under vandoverfalden. Nævnet har også lagt vægt på, at æggene generelt bliver lagt i det tidlige forår, hvor søernes vandstand generelt er høj, hvorfor en eventuel mindre vandstandssænkning forårsaget af pumpningen ikke vil medføre udtørring af æg.[\[12\]](#)

Endvidere har Miljø- og Fødevarerklagenævnet lagt vægt på, at eftersom projektet ikke ændrer på vandstanden inden for projektområdet, vil flagermus og fugle i

området heller ikke blive påvirket.

Det af klager anførte om, at afgørelsen er delvist baseret på et falsk grundlag som følge af observeringen af ulovlig pumpning i perioden fra forår 2020 til forår 2021, kan ikke føre til et andet resultat. Miljø- og Fødevarerklagenævnet har herved lagt vægt på, at luftfotos af området i den nævnte periode ikke vurderes at vise en væsentlig afvigelse af vandstanden i projektområdet i forhold til forudgående år. Desuden har nævnet lagt vægt på, at kommunen har besigtiget området den 9. september 2020, hvor det er observeret, at en af søerne var tørlagt uden aktiv pumpning.

3.2.4 Ad 3) Om det ansøgte kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3

Efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, må der ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m² eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede.

Efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, 3 og 4, må der ikke foretages ændringer i tilstanden af bl.a. moser og lignende, strandenge og ferske enge, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med naturlige søer på over 100 m², er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 må der således ikke foretages ændringer i tilstanden af beskyttede naturtyper. I praksis er det antaget, at også foranstaltninger uden for et beskyttet område, men som ændrer dette, alt efter foranstaltningens virkning og karakter, kræver dispensation.

Det fremgår af vejledningen om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper,[\[13\]](#) at der ved vurderingen af, om en foranstaltning kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, skal lægges vægt på foranstaltningens karakter og især den påvirkning, den har for området, det vil sige, om foranstaltningen indebærer ændringer af området og dermed af naturtilstanden. Desuden fremgår det af vejledningen, at i princippet er alle tilstandsændringer omfattet af forbuddet efter § 3, dog antages det, at det alene er ændringer af en mere varig karakter, som kræver dispensation. Spørgsmålet, om der kræves dispensation, vil altid bero på en konkret vurdering.[\[14\]](#)

Miljø- og Fødevarerklagenævnet lægger i sagen til grund som ubestridt, at de registrerede naturarealer og udpegede vandløb er beskyttede i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Svendborg Kommunes vurdering af, at de ansøgte pumpeaktiviteter ikke vil påvirke vandstands- og naturforholdene i beskyttede naturområder og derved ikke medfører dispensationskrævende tilstandsændringer. Nævnet har herved vurderet, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at tilstanden af beskyttede vandløb, søerne, mosen, den ferske eng og strandengen ved gennemførelse af projektet med etablering af drænafløb i kote 0,4 m, pumpning mv. vil være uændret.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet opfatter notatet fra ansøgers rådgiver af 11. september 2020 således, at afvandingskortet er udarbejdet på baggrund af bl.a. indmålte koter (vandstande i kanaler/søer, bundkoter i kanaler mv.) den 9. september 2020, tidligere terrænopmålinger (terrænkort), vandføringer i relevante vandløbssystemer, vandstande i Skårupøre Sund, oplandets størrelse/karakter, jordens permeabilitet samt tolkninger af vandstande i søer ud fra luftfotos/terrænkoter. Nævnet har på det foreliggende grundlag vurderet, at der ved udarbejdelsen af afvandingskortet er inddraget tilstrækkelige og relevante forhold, og lægger til grund, at afvandingskortet giver et retvisende billede af afvandingsforholdene i forår før og efter projektets gennemførelse. Nævnet har således ikke fundet anledning til at betvivle rådgiverens vurdering af, at vandet i søerne alene stammer fra nedbør i tilknytning til søerne.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har desuden ved den samlede vurdering lagt vægt på, at jordbunden i området udgøres af ferskvandstørv og ikke er (væsentlig) permeabel, hvorfor etablering af drænafløb i kote 0,4 m fra arealer med søer/mose/eng efter nævnets opfattelse må antages at sikre vandstanden i kote 0,4 m. Hertil kommer, at de betydelige forskelle mellem vandstande i søer og grøfter, der er målt den 9. september 2020, efter nævnets vurdering klart understøtter jordens uigennemtrængelighed.

Nævnet bemærker, at det på det foreliggende grundlag ikke er muligt at fastslå, om de lave vandstande, som kommunen/rådgiveren konstaterede i visse søer i september 2020, skyldes naturgivne forhold eller pumpning, som anført af klager. Uanset dette er det nævnets opfattelse, at denne del af klagen ikke kan føre til en ændring af nævnets samlede vurdering og dermed ikke til et andet resultat.

3.3 Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnet giver ikke medhold i klage over Svendborg Kommunes afgørelse af 23. februar 2021 om, at tilladelse efter vandløbsloven til ændring af pumpedrift på matr. nr. [Matrikelnummer1], ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse.

Samtidig giver Miljø- og Fødevarerklagenævnet ikke medhold i klage over den del af afgørelsen, der vedrører, at projektet ikke kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser at realitetsbehandle klage over den del af afgørelsen, der vedrører godkendelse af ændring af drift af privat udpumpningsanlæg efter vandløbslovens § 38.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

[2] Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

[3] Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 om vandløb.

[4] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

[5] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevarerklagenævnet mv.

[6] Jf. Danmarks Miljøportal, Arealinfo. Kan ses her:

<https://arealinformation.miljoportal.dk/>

[7] Jf. jordartskort, GEUS 1:25.000, der viser overfladegeologien i 1 meters dybde.

[8] Forslag nr. 147 til Lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) som fremsat den 3. marts 2016, de specielle bemærkninger til § 22.

[9] Vejledning nr. 9093 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM): Konkrete projekter, 21. februar 2024, afsnit 4.5.3.

[10] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

[11] Vejledning nr. 9093 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM): Konkrete projekter, 21. februar 2024, afsnit 4.5.2.1.

[12] Videnskabelig rapport fra DCE nr. 520 af 2023 "Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV"
https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Videnskabelige_rapporter_500-599/SR520.pdf.

[13] Miljøstyrelsens vejledning nr. 40, december 2019, om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper.

[14] Vejledningens afsnit 3.5.1.

Lovområder:

Miljøvurdering af konkrete projekter NBL - beskyttede naturtyper Vandløbsloven